

POHLEDOVÝ BETON

– PROBLÉMY PŘI VÝROBĚ Z POHLEDU ARCHITEKTA

121

ADAM HALÍŘ, PETR LEŠEK

Pohledový beton je jedním z materiálů, které jsou typické pro dnešní dobu a jsou svým způsobem jednou z tváří soudobé architektury. Beton má spoustu výborných konstrukčních vlastností a v souladu se snahou i v dnešní době reklam a zastírání (filosofové by zřejmě mluvili o simulakrech) ukázat něco podstatného, něco co je skutečné a nikoliv pouze vnější, je často konstrukce ponechávána přiznaná a na povrch betonu jsou pak vznášeny specifické požadavky kvality pohledovosti. Přitom je nutné zdůraznit, že touhou architektů není dosahovat sterilní a strojově přesný povrch. K pohledovému betonu patří vizuální zážitek z jedinečnosti každého díla a vnímání, že za jeho zpracováním stojí lidská ruka. To ale není důvodem k omlouvání zjevných vad.

V současné době se pomalu i v ČR přibližujeme v rozsahu použití a kvalitě provedení pohledových betonů západní Evropě. Je zřejmé, že pokrok je snazší v koncepční, projektové poloze. Většina architektů je obeznána se zahraniční produkcí a přirozeně se více zajímá o tu její kvalitnější část. Proto se snaží přimět i tuzemské firmy k výkonům na vysoké

kvalitativní úrovni. Jenže o co snazší je něco požadovat v projektu, o to těžší je to dosáhnout v praxi. Vyžaduje to trpělivost a ochotu na obou stranách.

Hodně věcí se již zlepšilo. Za výbornou považujeme například příručku od firmy PERI o pohledovém betonu. V ní jsou doporučeny německé a rakouské normy, které stanovují z různých pohledů různé třídy kvality pohledovosti. Těmito kritérii je možné v projektu doplnit normy české. Bude zajímavé, jak bude problematika pohledovosti určena v normách evropských. Při znalosti zmíněných německých, rakouských

**KNIHOVNICKO-INFORMAČNÍ CENTRUM
MÍSTO STAVBY: HRADEC KRÁLOVÉ
INVESTOR: STUDIJNÍ A VĚDECKÁ KNIHOVNA
V HRADCI KRÁLOVÉ
ARCHITEKTONICKÝ NÁVRH: PROJEKTIL
ARCHITEKTI, S.R.O.**

1 Knihovnicko-informační centrum v Hradci Králové | 2 Dokončený interiér KIC

a českých norem a při základní zkušenosti s projektováním pohledového betonu je, myslím, dnes již architekt schopen v projektu požadavky na pohledovost dostatečně popsat. Výtky typu, že v projektu bylo pouze napsáno – pohledový povrch – bez stanovení kritérií posuzování, by tak měly být již minulostí.

Problémy se dnes posouvají spíše do fáze výrobní – konstruktivní diskuze a komunikace mezi architektem, stavební firmou a odpovědným zástupcem investora je klíčová pro výsledek realizace. I sebelepší popis v projektu totiž, pokud

se za architekta nepostaví investor a technický dozor, může být ignorován.

U staveb, pro které jsou pohledové betonové konstrukce jedním z hlavních architektonických výrazových prvků, hraje velmi důležitou roli i fáze výběru dodavatele. Pokud je v projektu definován požadavek na předložení referencí z již realizovaných staveb s pohledovým betonem od stavební firmy (případně od odborného pracoviště, které bude směs připravovat) je vhodné těchto kritérií využít už při výběrovém řízení, kdy může být zřejmý negativní výsledek odhalen a odvrácen.

131 141 171 191
151 161 181 1101

3 Armování stropu s aktivací a vymezeními prostupy | 4 Ukládání betonu do stropní desky | 5 Výztuž nosné stěny s vymezeními kruhovými okenními otvory vyvázaná k jedné straně bednění | 6 Hotová stěna s osazenými okny | 7 Vnitřní atrium nové budovy Národní technické knihovny v Praze Dejvicích | 8 Vyztužená křížem předepjatá stropní deska NTK s vloženými rozvody chladicího a vytápěcího systému | 9 Detail střídání aktivních a pasivních kotev předpinací výztuže | 10 Detail aktivní kotvy předpinací výztuže

I111
I121

11 Celkový pohled na staveniště NTK | 12 Budoucí vstupní hala NTK

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA
MÍSTO STAVBY: PRAHA 6 - DEJVICE
ARCHITEKTONICKÝ NÁVRH: PROJEKTIL
 ARCHITEKTI, S.R.O.
DODAVATEL: SDRUŽENÍ METROSTAV, A.S.,
 A OHL ŽS, A.S.

Dvě námi navržené stavby, (Knihovnicko-informační centrum v Hradci Králové a Národní technická knihovna v Praze,) s využitím pohledového betonu na české poměry v nadstandardním rozsahu, byly obě realizovány v režimu veřejné investice. Tato skutečnost již sama proces výběru dodavatele ovlivnila a samozřejmě, že prostor pro uplatnění kvalitativních kritérií při samotném výběru byl úměrně odpovídající komplikovanosti vztahů při takovýchto realizacích.

V průběhu realizačních fází obou staveb jsme řešili některé okruhy problémů, které nejsou vzhledem ke své provázanosti na konkrétní stavbu snadno sdělitelné, nicméně považujeme za přínosné se o tyto zkušenosti alespoň v bodech podělit.

REFERENČNÍ STAVBY, VZORKY POVRCHŮ A ŘEŠENÍ DETAILŮ

Návštěvy referenčních staveb v úvodu přípravných fází realizace pomohou vyjasnit si požadavky na finální povrch. Tyto

momenty jsou důležité, neboť na obou stranách mnohdy panuje mylná představa o skutečném záměru druhé strany. Během přípravy je vhodné vytvořit referenční plochy pohledového betonu, a to jak litého, tak prefabrikovaného, včetně vzorků většiny používaných detailů, vyvzorkovat a vybrat vsprávkový materiál a určit způsob práce s ním a totéž učinit s krycí lazurou (při vzorkování na běžný i spravovaný povrch).

ZAPOJENÍ VÝZKUMU A VÝVOJE DO VÝROBNÍHO PROCESU

Do přípravy je nutné vnést zkušenosti odborného pracoviště, které kooperuje na přípravě receptury, případně v úzké spolupráci s dodavatelem směsi.

VČASNÁ A PRECIZNÍ PROJEKTOVÁ PŘÍPRAVA BEDNÍCÍ SOUSTAVY

Vzhledem ke skutečnosti, že výrobní dokumentace bednicí soustavy (spárořezy bednicích dílců, polohy, četnost a detaily spínacích míst, detaily provedení a umístění všech druhů spár) není běžnou součástí realizační projektové dokumentace, je nutné na tento fakt pamatovat při rozpočtových nákladech investičních (příprava výrobní dokumentace bednicí soustavy) i neinvestičních (honorování autorského dozoru). Včasnou přípravou a pečlivou kontrolou této dílenské dokumentace lze předejít mnohým neúspěchům a následně značným prodražením.

Betonové konstrukce s nadstandardními požadavky na estetiku nesou zásadní chyby v přípravě a dodatečné opravy jako tradiční zednické technologie. To, co se odbední, se nedá zásadně vylepšovat. Opravování je ve většine případů snížením kvality. Proto, vzhledem k technologickým specifikům a nutnosti předvídat některé časové souslednosti výrobních procesů u betonových staveb, se jeví kvalitní komunikace a oboustranně pružné řešení problémů jako velmi důležité a zásadní pro kvalitní na konečný výsledek realizace. V opačném případě zbyde po neúspěšné spolupráci všech zúčastněných zkamenělé memento vážnoucí komunikace.

ZÁVĚR

Je nutné říci, že beton jako materiál může být krásný. Stojí za to, usilovat při každé nové stavbě o co nejlepší výsledek a k němu je nutná úzká spolupráce a otevřenost všech stran. Realizace kvalitní betonové architektury je podle našeho názoru náročnou moderní mezioborovou disciplínou. Věříme, že pokud se podaří stavba úspěšně zrealizovat, působí na své okolí i onou snahou a energií lidí, kteří o dobrý výsledek společně usilovali.

Myslíme si, že s přibývajícím počtem „betonových“ realizací a možností získat na těchto stavbách zkušenosti mezi odborníky se situace zlepšuje. Děje se tak především díky konkrétním zapáleným lidem mezi betonáři i architekty a jejich vzájemné vstřícnosti. S některými z nich jsme měli tu čest se potkat a za spolupráci, osobní obětavost a podnětné i poučné vlivy jim děkujeme. Ty ostatní pak prosíme o větší zájem o svou vlastní práci.